

УДК 657.62

Гнап Емілія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В ЕКОНОМІЧНОМУ АНАЛІЗІ

Ternopil Ivan Puluj National Technical University

Гнап Емілія

WAYS TO IMPROVE THE EFFICIENCY OF THE ENTERPRISE IN ECONOMIC ANALYSIS

В умовах глобальної конкуренції підприємства змушені постійно підвищувати ефективність своєї діяльності, щоб забезпечити своє місце на ринку і здобути перевагу перед конкурентами. Війна в Україні, інфляція, зміна логістики та інші фактори роблять підвищення ефективності діяльності підприємства більш важливим, ніж будь-коли.

Під поняттям «резерви підвищення економічної ефективності виробництва» розуміють невикористані можливості збільшення виробництва продукції за одиницю сукупних витрат завдяки більш розумному використанню всіх ресурсів підприємства. Економічний ефект передбачає пошук будь-якого корисного результату, вираженого у вартісній оцінці. Зазвичай в якості корисного результату виступають прибуток або економія витрат і ресурсів.

На результати діяльності підприємства та її ефективність впливають безліч факторів, які виявляють як позитивний, так і негативний вплив, тому дуже важливо систематизувати та класифікувати ці фактори для комплексного підходу оцінки показників. Фактори – це рушійні сили розвитку процесів і явищ, які необхідні для здійснення господарських процесів.

Головною метою оцінки ефективності діяльності підприємства є виявлення його подальшого розвитку, який визначається за результатами аналізу фінансово-господарської діяльності. Тому важливим завданням функціонування підприємства сьогодні є підвищення ефективності його діяльності за рахунок використання його внутрішніх резервів та розроблення шляхів підвищення ефективності діяльності. Основні чинники, які допомагають підвищити ефективність виробництва – підвищення технічного рівня, вдосконалення управління, організацію виробництва і праці, поліпшення якості природних ресурсів. Можна виділити три напрями підвищення цих показників: організаційний, технологічний та ресурсний.

В рамках організаційного підходу проводиться пошук шляхів підвищення ефективності процесів, що відбуваються на підприємстві, з основною увагою на ефективність управління. Важливим аспектом ефективності є організація виробничого процесу. В конкретних умовах підприємства слід розглянути всі аспекти, що впливають на ефективність організації роботи – від рівня простого працівника до загального рівня підприємства.

В рамках технологічного підходу основним завданням є вирішення проблеми технологічного відставання від конкуруючих підприємств, що є особливо актуальним для підприємств в Україні. Ця проблема є складною і включає, принаймні, дві складові: матеріальну і нематеріальну. Перша складова передбачає удосконалення технічної бази, а друга – розв'язання організаційно-правових питань. За думкою багатьох економістів, подолання технічного та технологічного відставання потребує не лише переходу на сучасні технології, а й впровадження комплексу взаємин, якому потрібно брати приклад з передових компаній з багаторічним досвідом роботи.

Ресурсний підхід відображає основну необхідність аналізу ефективного використання наявних матеріальних ресурсів виробництва. При цьому важливо враховувати ступінь використання обладнання з погляду часу, витрат на виробництво, амортизацію, витрат на оплату праці. Ці показники важливо аналізувати в динаміці та порівнювати з результатами конкурентів. Щодо оборотних коштів, важливим є швидкість їх обороту, тому важливо розглянути фактори, які можуть збільшити цю швидкість.

Також варто приділити увагу іншим аспектам оптимізації використання матеріальних ресурсів: визначити основні причини втрат неефективного використання ресурсів, розробити обґрунтовані стандартизовані норми витрат матеріалів, організувати використання вторинних ресурсів, створити систему стимулювання за економію сировини, енергії, матеріалів та випробувати її ефективність, зосередитися на використанні сучасних високотехнологічних матеріалів.

Щодо оцінки ефективності використання робочої сили на підприємстві, потрібно звернути увагу на такі питання: внутрішні втрати робочого часу, втрати часу через плинність кадрів, ступінь використання механізації, автоматизації та комп'ютерних технологій, оцінка системи мотивації працівників, аналіз професійно-кваліфікаційного складу персоналу.

Отже, під економічною ефективністю розуміють максимальну вигоду, яку можна отримати за мінімальних затрат у процесі економічної діяльності з урахуванням додаткових умов, які мають місце в момент визначення ефективності відповідного господарського заходу. Проблема підвищення ефективності виробництва та діяльності підприємства загалом полягає в забезпеченні максимально можливого результату на кожну одиницю затрачених трудових, матеріальних і фінансових ресурсів. Основні фактори, які сприяють підвищенню ефективності роботи підприємства, включають підвищення технічного рівня, удосконалення управління, організацію виробництва і праці, зміну обсягу та структури виробництва та інші аспекти. Лише ефективне використання цієї системи факторів може забезпечити достатні темпи зростання ефективності виробництва.

Список використаних джерел:

1. Корольок Т., Співак С., Ратинський В. Облік в управлінні підприємством в умовах цифрової економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. Том 85. №6. С. 88-96.
2. Краузе О., Синькевич Н., Юрик Н. Економічний аналіз та контроль кризових явищ у діяльності підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 1. С. 14-24. URL: <https://galicianvisnyk.tntu.edu.ua/?art=1254>
3. Синькевич Н., Краузе О. Економічний аналіз: перспективи розвитку в умовах діджиталізації економіки. *Галицький економічний вісник*. 2023. № 2 (81). С 7-15. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.02.007